

פְּתָרֵי קָרָא, וְאָמְרוּ, הָאִי דְכַתִּיב, (תהלים קב כו) לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָךְ שָׁמַיִם. כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא אוֹתוֹ אֶלָּא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים שָׁנָה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. דְּכַתִּיב, (משלי ל ח) וְאֶהְיָה שַׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם.

דְּתַנִּינָן, כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה. דְּכַתִּיב, (איוב כח כו) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ וּגְו'. וּבְרָא בָּהּ הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן גִּנְזָהּ. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִימְדָהּ לוֹ. דְּכַתִּיב, (שם פסוק כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וּגְו'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, זֹאת אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע, בַּתש"ר.

בְּאֵה ת', וְאָמְרָה לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי חֲתִימָת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד שְׂשֻׁמְךָ הוּא אֶמֶת בִּי נַחֲתֵם. אָמַר לֵיהּ, לֹא. אֵינְךָ פְּדָאִי לְבְרֹא כֵּן אֶת עוֹלָמִי, שְׂבָךְ עֲתִידִין כְּמָה צְדִיקִים מְבַנִּי לְמוֹת. דְּכַתִּיב, (יחזקאל ט ד) וְהַתּוֹיֹת ת"ו עַל מִצְחֹת הָאֲנָשִׁים וּגְו'. וּמִיָּד יֵצְאָה לְפָנָיו בְּפָחֵי נַפְשׁ.

עָמְדָה שִׁי"ן לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרֹא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂשֻׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי. אָמַר לָהּ, לֹא אֵיבָרִי כֵּן אֶת עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מְחוּפְּרִים יַחַד, אָמַר, לֹא אֵיבָרִי בְּכֶם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כּוֹלָם, עַד כ"ף.

בֵּינָן שְׂיַרְדָּה כ"ף מְעַל הַפֶּתֶר, נִזְדַּעְזַע הַפֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׂמוֹנִים אֶלְף רְבוּא מְרַגְלִיּוֹת

הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל (רות ד). רְבוּתֵינוּ פּוֹתְרִים הַפְּסוּק, וְאוֹמְרִים, זֶהוּ שְׂכַתוּב (תהלים קב) לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָךְ שָׁמַיִם. כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא אוֹתוֹ אֶלָּא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים שָׁנָה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שְׂכַתוּב (משלי ח) וְאֶהְיָה שַׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. שְׂשֻׁנֵנוּ, כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה, שְׂכַתוּב (איוב כח) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ וּגְו'. וּבְרָא בָּהּ הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן גִּנְזָהּ. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִמְדָהּ לוֹ, שְׂכַתוּב (שם) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וּגְו'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו. זֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע, בַּתש"ר.

בְּאֵה ת', וְאָמְרָה לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי חֲתִימָת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד שְׂשֻׁמְךָ הוּא אֶמֶת, בִּי נַחֲתֵם? אָמַר לָהּ: לֹא, אֵינְךָ פְּדָאִי לְבְרֹא כֵּן אֶת עוֹלָמִי, שְׂבָךְ עֲתִידִין כְּמָה צְדִיקִים מְבַנִּי לְמוֹת, שְׂכַתוּב (יחזקאל ט ד) וְהַתּוֹיֹת ת"ו עַל מִצְחֹת הָאֲנָשִׁים וּגְו'. וּמִיָּד יֵצְאָה לְפָנָיו בְּפָחֵי נַפְשׁ.

עָמְדָה שִׁי"ן לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂשֻׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי? אָמַר לָהּ: לֹא אֵבָרִי כֵּן אֶת עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מְחוּפְּרִים יַחַד. אָמַר: לֹא אֵבָרִי כְּהֵם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כּוֹלָם, עַד כ"ף. בֵּינָן שְׂיַרְדָּה כ"ף מְעַל הַפֶּתֶר, נִזְדַּעְזַע הַפֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׂמוֹנִים

אָלף רבוא מרגליות הקבועים
בפטר. אָמר לָהֶם הקדוש ברוך
הוא: לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים?
אָמְרוּ: רבוננו של עולם, כָּל טוֹבֵנו
וְכָל כְּבוֹדֵנוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף,
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מְעַלְיָנוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו: רבוננו של עולם,
רְצוֹנְךָ לְבָרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי
אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ? גָּעַר בָּהֶּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אָמַר: כ"ף כ"ף, חֲזוּר
לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֶּתֶר שְׁלִי
גְרוּעַ, וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי,
שֶׁבְּךָ עֲתִידִין לְפָשֵׁל פְּמָה אֲלָפִים
מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמַר (שמות לב) וַיִּפֹּל
מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא פְּשִׁלְשֶׁת
אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד חֲזָרָה מִלְּפָנָיו
בְּפַחֵי נַפְשׁ, וְכֵן כָּלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו:
רבוננו של עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרָא בִּי
אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה,
וְכִי מְבָרְכִים אוֹתְךָ בְּנִיף יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים
בְּרוּךְ אַתָּה ה' אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: בְּךָ וְדַאי אֶבְרָא אֶת
עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכָף!

עֲמָרָה אוֹת אֶל"ף, וְלֹא נִכְנְסָה
לְפָנָיו. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לָמָּה לֹא
תִּכְנָסִי כְּשֶׁאַר כָּל הָאוֹתִיּוֹת
שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנָיו? אָמְרָה לְפָנָיו:
רבוננו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי כָּל
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנֶיךָ, שִׁיִּצְאוּ
בְּפַחֵי נַפְשׁ. וְכִכְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת
רְשׁוֹת שֶׁתִּבְרָא בָּהֶּ אֶת עוֹלָמְךָ,
וְאֵין רְאוּיָ לְמַלְךְ הַמַּלְכִּים, לְמִי
שֶׁנִּתְּנָן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ,
וְלִפְיֶכָּךְ עֲמַדְתִּי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהֶּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הוֹאִיל וְכָף
הוּא, אַתָּה תִּהְיֶי רְאוּשׁוֹנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה לְהַקְרָא
בְּךָ שְׁמִי אַחַד.

וּבַתּוֹרָה הִיָּה מְשֻׁגָּיִחַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרָא אֶת הָעוֹלָם.

הַקְּבוּעִים בְּפֶתֶר. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים. אָמְרוּ, רבוננו של עולם,
כָּל טוֹבֵינוּ, וְכָל כְּבוֹדֵינוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף.
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מְעַלְיָנוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרוא
בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ.
גָּעַר בָּהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר, כ"ף כ"ף,
חֲזוּר לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֶּתֶר שְׁלִי גְרוּעַ,
וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי, שֶׁבְּךָ עֲתִידִין לְיִכְפֹּשֵׁל
כְּמָה אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל. שְׂנֵאָמַר, (שמות לב כח) וַיִּפֹּל
מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא פְּשִׁלְשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד
חֲזָרָה מִלְּפָנָיו בְּפַחֵי נַפְשׁ, וְכֵן כָּוֵלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של
עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרוא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי
אוֹת שֶׁל בְּרָכָה, וְכִי מְבָרְכִין אוֹתְךָ בְּנִיף יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה
ה'. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּךָ וְדַאי אֶיבְרִי
אֶת עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכָף.

עֲמָרָה אוֹת אֶלָּף, וְלֹא נִכְנְסָה לְפָנָיו. אָמַר לִיָּה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶל"ף אֶל"ף לָמָּה
לֹא תִּכְנָסִי כְּשֶׁאַר כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנָיו.
אָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי
כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנֶיךָ, שִׁיִּצְאוּ בְּפַחֵי
נַפְשׁ. וְכִכְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת רְשׁוֹת, שֶׁתִּבְרָא
בָּהֶּ אֶת עוֹלָמְךָ, וְאֵין רְאוּיָ לְמַלְךְ הַמַּלְכִּים,
לְמִי שֶׁנִּתְּנָן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ, וְלִפְיֶכָּךְ
עֲמַדְתִּי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוֹאִיל וְכָף הוּא, אַתָּה תִּהְיֶי רְאוּשׁוֹנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה, לְהַקְרָא בְּךָ שְׁמִי
אַחַד.

וּבַתּוֹרָה הִיָּה מְשֻׁגָּיִחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרָא
אֶת הָעוֹלָם. וְהֵא בָּאוֹת ב' בְּלִכְד בְּרָא

את העולם, והלא (ואת) אמרת בתורה פולה
ברא את העולם.

אלא מלמד, שעשה הקדוש ברוך הוא לאות
בי"ת, כמין קומטרא דאסקופא זו, וכל
האותיות באות ומראות בה את כחן, וכל
האותיות עמדו בה. לפיכך, בתורה ממש
השגיח הקדוש ברוך הוא, וברא את עולמו
(הדא הוא דכתיב (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרבו).

רב הונא אמר, בא וראה, שאין הקדוש ברוך
הוא מקפח שכר כל בריה, אף על פי
שהאותיות נכנסו למפרע, תש"ר, והדיחן
מלפניו, ונתן הקדוש ברוך הוא הכבוד לאות
ב'. כשברא לברא את עולמו, בא וצרפן לאות
ב', דכתיב בראשית. הרי לה תש"ר, ואות א',
ואות יו"ד, נצטרפו עמה.

ואות ב' נטלה כל האותיות עמה, והקדוש
ברוך הוא ברא בהם את עולמו. (דף קח
ע"א) והאותיות פולם נקראו לפנים. מאי טעמא,
מפני שנבראו אלפים שנה קודם שנברא
העולם. ובתורה שנקראה לפנים, ברא הקדוש
ברוך הוא את עולמו. הדא הוא דכתיב, לפנים
הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים.

רבי חנינא אומר, מאותם דברים שעלו
במחשבה, קודם שברא הקדוש ברוך
הוא את עולמו, ישראל עלה במחשבה, מפני
שהם ראויים לקבל התורה. וכל האותיות נכתרו
בראשו. כיון שעלה במחשבה, נכתרו בראשו.
כיון שעלה במחשבה, כפיכך, עמד הקדוש ברוך הוא,
וחקק בו את התורה, וכל האותיות נכתבו
(נ"א נכתרו) בראשו.

ועליו נתקיימה התורה. הדא הוא דכתיב, וזאת
לפנים בישראל. ואין זאת אלא התורה,
שהיא קודם לישראל, לפנים אלו האותיות.
והכל היה חקוק ונרשם בישראל.

והרי באות ב' בלבד ברא את
העולם, והלא (ואתה) אמרת
בתורה כלה ברא את העולם!
אלא, מלמד שעשה הקדוש ברוך
הוא לאות בי"ת כמין ארון
שמכסה מעל, וכל האותיות
באות ומראות בה את כחן, וכל
האותיות עמדו בה. לפיכך
בתורה ממש השגיח הקדוש
ברוך הוא וברא את עולמו. (והו

שכתוב (משלי ח) ה' קנני ראשית דרבו)

רב הונא אמר, בא וראה שאין
הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל
בריה. אף על פי שהאותיות
נכנסו למפרע, תש"ר, והדיחן
מלפניו, ונתן הקדוש ברוך הוא
הכבוד לאות ב' - כשברא לברא
את עולמו, בא וצרפן לאות ב',
שכתוב בראשית. הרי לה תש"ר,
ואות א', ואות יו"ד, נצטרפו
עמה.

ואות ב' נטלה כל האותיות עמה,
והקדוש ברוך הוא ברא בהם את
עולמו. והאותיות פולם נקראו
לפנים. מה הטעם? מפני שנבראו
אלפים שנה קודם שנברא העולם.
ובתורה, שנקראה לפנים, ברא
הקדוש ברוך הוא את עולמו. זהו
שכתוב (תהלים קב) לפנים הארץ
יסדת ומעשה ידיך שמים.

רבי חנינא אומר, מאותם דברים
שעלו במחשבה קודם שברא
הקדוש ברוך הוא את עולמו -
ישראל עלה במחשבה, מפני שהם ראויים
לקבל התורה. וכל האותיות נכתרו
בראשו. כיון שעלה במחשבה,
נכתרו בראשו. עמד הקדוש ברוך הוא,
וחקק בו את התורה, וכל
האותיות נכתבו (נכתרו) בראשו.
ועליו נתקיימה התורה. זהו
שכתוב (רות ד) וזאת לפנים
בישראל. ואין זאת אלא התורה,
שהיא קודם לישראל. לפנים אלו
האותיות. והכל היה חקוק ונרשם
בישראל.